

ԱՐԴԱՆՈՅՍ ԱՐԱՐՏԵԱՆ

ՀԱՏԸ Հ. Բ. ԲԱՆԻՐ

ՍՐ ՀՐԵՐԵՐԵՐԵՐ ԶՐԵՐԶՐԵՐԻ ԵՒ ՇԱՐԲՈՐ ԵՐԵՐԸ

ՀԱՏԸ Հ. Բ. ԲԱՆԻՐ

Յ. Բ. ՍԱՐԳՍԵՅԵ

Համարատու — Տնօրէն

ՏԱՐԵՐԻՆ ԿԱՆԻՐԻ

ԽՅՄԻՐ Ուսմ. ուսկ. 1
ՊԵՏԻՐՈՒՆ Միջնակ. 6
ՕՏՐԵՐԻՐ Ծրար 25

ԾԱՆՈՒՅԱԳԻՆ

5 զրու. աղբ ՄԵԿԱՆԻՍ
2 զրու. ԵՐԿՈՒ ԱՆԴՈՒՄ
60 փարա ԵՐԵՐ ԱՆԳՈՒՄ

Չ. Բ. ՊԱՐԵՐԵՐԵՅԵ

Հիմնադիր

Ա. Կ. ԱՂԱԶԱՐԵԱՆ, Կրտսերին ըստանորդագրութեան եւ Թանուցման վե-
րաբերալ բոլոր գործերը: Շիշէճիւր. Զատուտի Զինկըրարա Ֆէրիստէ

Արեւ. Ե. Գրուծիւն, յօդուած կամ նամակ, որ ուղղակի Տնօրէնութեան
կը վերաբերի, տնօրէնին կը դրուի: Մէկին խան Թիւ 17

ԽՅՄԻՐ ԶԱՐԲ 28 ՅԱՆՎԱՐ, 9 ՕԳՈՍՏ

ԱԶԴ

Խնդրեալ որոշուած էր Սըրճաթի
ձեռքի ծախսիլը գաղարկեցնել
յայտ շատերու խնդրանաց հա-
մեմատ կրկին ծախու գրուած է
Պ. Արտաշէս Ոսկանեանի խանու-
թըն ի գին չորս Բեւի:

ԲԱՂԱՔԱԿԱՆ

ԳԱՂԱՅՈՑ այս ժամուս զրադ-
մանքն է ի մէջ այլոց Մահմա-
մադրութեան վերաքննութեան
խնդիրը: Մերակոյտն յուլիս 23, Եւ
սկսաւ նոյն օրինաց մասնական
վերաքննութեան պատկանող ծը-
րադիրը: քուէարկելու: Այդ Ժո-
ղովք մէջ յաջորդաբար բանա-
խօսեցին Վաքիւն, Լաֆան տը Մէն
Մուր, Լէոն Մէյ, Տոֆէն և Ժիւլ
Սիմոն պարոնայք: Առաջին ա-
տենարանը հակառակ է վերա-
քննութեան, անպատեհ և ան-
բաղադական կը նկատէ դայն:
Երկրորդ ատենարանը կընդունի
վերաքննութիւնն և երբէք ան-
պատեհ չլըգատէր զայն: Ասոր
կըյնորդէ խօսեալ Լէոն Մէյ, կը
բացատրէ թէ ինչ պատճառ-
ներ իր կարծիքը բարեփոխեցին
ինպատ վերաքննութեան 1884 ի
Բատ իրեն, Կարէթթայի կող-
մէ այն ատեն վերաքննութեան
համար եղած առաջարկը կառա-
վարական խորհրդածութիւն մը
ըլլալ կըզանէ, միւշդեռ այժմու
ծրադիրը միմիայն ընտրական
խնդիրներու համար է: Իհարկին
նաեւ պատրաստ է Լէոն Մէյ նոյն
խիճ երաւորութիւն ընտրական փո-
փոխութեանց իսկ հաւանիլ: բայց
չուզի որ ծերակոյտին դանձային
ստորագրեալը դպուի, վասնզի
բաղադական մարմնոյ մ'առանձ-
նաչորհմանց տարածութիւնն իր
խնամութիւնը կը չափէ:

Լէոն Մէյ, Էրկիւնիւր երկու
խորհրդարանաց մէջ վեճի մը
յառնուածն ըսան որ երկուքն ալ
բարամէսական գրութիւնն ի-
րենց հիմ ունին, բայց փափուկ
խնդիր մը կը յարուցանէ և կը
հարցունէ թէ ինչ պիտի պատա-
հի եթէ Ժիւլ Մէրի, որ Դոնկիւրի
գումարման լիոյլատրելու համար
երկու ժողովոց յայտարարու-
թեանց նոյնութիւն կը պահանջէ,
հրաժարի նախարարաց ժողովոյ
նախագահութիւնն և անոր յա-
ջորդէ հակառակ կուսակցու-
թեան վերաբերող մէկը:

Տոֆէն այս առարկութեանց
պատասխանեց յանուն Յանձնա-
խմբին: Սա Լէոն Մէյի բաժին
նման գանձային ստորագրեալ
պատահականութիւն մը չընդու-
նիր: Եանձնախումբը ջուղելով
բաժնուեցաւ կառավարութեանն,
բայց պատրաստ է սակայն ամեն

ընդունելի առաջարկութիւն քնն-
ելու: Առեւտրականութիւնը քա-
նորդ ժամուս չարի ընդհատելէ
հետ Ժիւլ Սիմոն ատենա կ'ըլլէ
և գէթ կրկնուի վերաքննութեան
օգտակարութիւնն ու պատեհու-
թիւնն չտեսնէր յայդ: Վիճարա-
նութիւնն հետեւեալ օրն ալ շա-
րունակեց:

ՊԵՏԻՐՈՒՆ արտաքին գոր-
ծոց նախարարը, Վատիկանի մօտ
դեսպան մը կարգելու խնդրոյն
առթիւ, օրինաց ծրագիր մը ներ-
կայած է ազգային երեսփոխու-
նութեան: Եր պատճառարանեալ
է հետեւեալ կերպով:

Կէս քարէ իվեր ինչ որ ալ և-
զան Պէճիքայի քաղաքական
գործունէնքը, նա միշտ դի-
ւանագիտական սարսերութիւն
ներ ունեցաւ յարա-Սիմոնին
հետ: Ստոյգ է որ 1872 թ. հո-
մի մեր դեսպանատան համար
հաշուէկշիւին վարկը վերցունել
առաջարկուեցաւ, բայց բաւա-
կան երկար վիճարանութիւնն մը
ետեւ առաջարկութիւնը մերժուե-
ցաւ 63 ձայնով ընդդէմ 32 ի:
Այս յարաբերութիւնը ընդհա-
տեցան 1880 թ. այնպիսի պարա-
գանեալու մէջ, որոց յիշատակը
դեռ կը մնայ: Վիճարանութիւնը
որոց տեղի տուաւ այս եղելու-
թիւնը, միևնոյն տարուան վերջը
նմանապէս ամենուր յիշողութեան
ներկայացուեցան: Այդ ժամու-
նակէն իվեր, ընդգրկուող իւր
սակցութիւնը փափաք և մօտ
դրութիւն յայտնեց: Պէճիքայի
և Վատիկանի միջև դիւանագի-
տական յարաբերութիւնները վե-
րահաստատելու: Կառավարու-
թեան գործիքները բացարձակ
այն ատեն ազգային շահերը որ-
դոյ են տակաւին այսօր և որք
կատարելապէս կ'արդարացունեն
ձեր խորհրդակցութեան յանձ-
նուած օրինաց ծրագիրը: Այժմու
Քապիթէլին կազմութեանն քիչ
օր ետեւ նորին Վեճիքիւն խոր-
հրդական կարդ ինպոք սկսաւ հաշ-
տակարական գիւմուսներ ընելու:
արտայայտելով այն զգացումն
ընդ զորս նորին Սրբութիւն Պապը
չ'է դադրած պահել Պէճիքայի
նկատմամբ և կուզէ վերահաս-
տատեալ տեսնել դիւանագիտա-
կան յարաբերութիւնները: Մէր
ևս թաղաւորին արտօնութեամբ
պատասխանեցինք թէ, Ս. Նոր
այս բաղձանաց միաձայնելով ան-
չուչտ էինք որ երկրին անհուն
մեծամասնութեան բաղձանաց
հաւատարմութեամբ էինք: Արդ,
Պէճիքայի մասին սոյն բաղձա-
նաց դործադրութիւնն հարկա-
ւորապէս ենթարկեալ է խորհր-
դարանաց հաւանութեան: Պիտի
յայտնեն անչուչտ իրենց կամքը
վարկի համար քուէ տալով, վարկ
մը զոր պիտի բանայ արտաքին
գործոց նախարարութեան պիտ-
էն:

Դադրեալան Մ-էն լրագիրը
գրութիւն մը կը հրատարակէ,
որ զրուած է Լոնտոնէն այն ան-
ձին կողմանէ որ իրեն հարցը
դած է զօրապետ Միլոյի տեղե-
կագիրը—հեռագիրը: Մ-էն կը-
տէ թէ ծանօթութիւն ունի այդ
տեղեկագիրը—հեռագրին վրայ
տեսակ մը անգղանգապահու-
թեամբ, որուն հեղինակն ան-
ծանօթ մնացած է: Կրնայ են
թաղաւորել թէ նմանօրինակ ան-
գղանգապահութեան մը շնոր-
հիւ է որ Մ-էն հետեւեալներն
ալ կը հրատարակէ:

Միւշդեռ Թանկ Լի Ետմէն Յը-
րանացի դիւանագետները կը-
հոգնեցունէ բաղադնէրու միջո-
ցաւ և կուզէ խնդիրն ընդ քորշ
ձգել, անդին պատերազմը կը-
պատասխանի Թաւ Զէուի և Զի-
նարանի բոլոր պնդութեան մէջ:
Եր ծովակալ Բուպիլի նաւա-
տորութիւնը նաւարանի առջև ներ-
կայացաւ, գործն վիճակի մը
մէջ էր բարդովին: Ամեն ինչ կը
պատրաստուէր պահպանողական
դիրք մ'առնելու համար: Գե-
տին քաղաքը պահպանող և
զերբին վրայ ամեն աշխատու-
թիւնը կը կատարուէին: Ժո-
կուող ինական նաւերու խումբ
մը, որը պառապիւնեալ էին և
կը կրէին պետութեան լաւագոյն
ծովագործը, շրջապատու էին
չինական շոգենաւերը, որք քա-
ղաքին առջև շարուած կաղմ
և պատրաստ կային առաջին նը-
շանին շարժելու: Եր ծովակալն
հասաւ, բոլոր այս պատրաստու-
թիւնը յիշմութեան կերպարան
մը ստացան: Արդիւնելու որ
ոչ մէկ մարդ և ոչ մէկ խնդա-
նօթ շարժին, եթէ չեն ուզէր
աւախուած լի անվտանգ, և
ինչպէս որ մասնաւորներն իրենց
սովորութեան համեմատ, բաղ-
մալիւ աւելի կամ նուազ ուն-
կեցրելի պատրուակներ կը յու-
ցնէին, ծովակալն իր նաւը կան-
չել տուաւ նաւարանի շրջապա-
նութիւնն ստանձնող զօրապետը
և իմացուց իրեն որ եթէ կա-
կածելի ամենափոքր բան մը նըշ-
մառէ՝ բոլոր չինեքն հիմն իվեր
պիտի տապալէ աւախուած լի-
ւերից որդին սարսափեցաւ այս
պատուէրին զոր խափա բուցէ:

Միևնոյն լրագրին կը գրեն
Պէրլինէն թէ, զորոյն մը նայե-
լով, Լի Զոնկ Ետմէն խնդրանաց
վրայ ութօրեայ նոր պայմանա-
ժամ մը տրուէր է մունկ Լի Ետ-
մէնի: Պէրլինի տկարաց մէջ այն-
պէս կը նկատուի եղբի թէ գաղ-
ղական կառավարութիւնը համ-
բերութիւն ցուցնելով սխալ մը
կը գործէ, վասնոր յայտնի է որ
Զինատան այս վարկիւնս յու-
սահատական ջանքեր կրնէ եւ-
րոպական կառավարութեանց մի-
ջամուրթիւնն ստանալու համար,
որ գեշ պիտի ըլլայ Թրանսայի:

ԼՈՒՐԵՐ

Փարիզին կիմացունեն թէ Ե-
րեսիփոսանական ժողովը սահմա-
նադրական վերաքննութեան ծը-
րագիրն ընդունեց, այն կերպով
ինչ կերպով որ Մերակոյտն յղած
էր իրեն:

Պաշտօնէլը նախագահ Ժիւլ
Մէրի յուլիս 30 ին իր ներկայու-
թեանն ընդունէր է չինական
դեսպան Լի Յոնկ Փաօ որ նոր
պայմանաժամ մը խնդրէր է: Ժիւլ
Մէրի մերժած է պայմանաժամը:
Բանակցութիւնը կը շարունակեն
Ետմէն ի մէջ:

Բորէնփոսանի ֆոլիթիւր լրա-
գիրը կ'իմանայ թէ, Աւստրիոյ
գահաժառանգ Ռուդոլֆ իշխանն
և Սիլվիանի իշխանուհին մտա-
գիր են սեպտեմբեր ամսոյ վերջ
այցելութիւն մը տալու Ռուսի-
նոյ թագաւորին և թագուհւոյն
Սիմաիլա ամարանոցին մէջ: Իշ-
խանուհի իշխանուհին անտի պի-
տի մեկինի Կորկէնի, որ ներկայ
պիտի գտնուին արշային սրտը
դուրժեանց:

Կաթիլէնին կը հետադրեն յու-
լիս 30 թուականաւ թէ, Արդիւթ
արշիւղութն այդ քաղքէն մեկ-
նէր է նոյն առաւօտ: Հոն կըս-
պատուի Սալոմ—Վեյմարի մեծ
դքսուհին:

Հուլիսին կիմացունեն թէ,
պաշտօնական ակմբոց մէջ կըսուի
որ Մանլիլի ուլտի յաջորդէ Պ.
Ռուդիլան:

Բորէնփոսի ազատական կու-
սակցութիւնը մեծամեծ պատ-
րաստութիւններ կը տեսնէ Նոր
վեկիոյ պաշտօնէլը նախագահին
նպատակաւ յոյսեր ընելու հա-
մար, որ այդ քաղքէն պիտի
անցնի:

Ռուսիոյ կառավարութիւնը
խիտ հրամաններ տուած է եր-
կաթուղեաց վարչութիւններուն,
որպէսզի մանրամասն տեղեկու-
թիւններ առնեն այն անձանց
վրայ որք երկաթուղիով որ և է
բան մը կը զրկեն և կընդունին:
Պէտք է որ հարցուին ատենց ա-
նունը, մականունը արուեստը,
ազգայնութիւնը, բնակատեղին,
տարիքը և այլն:

Թրանսֆորմէն կը հեռագրեն
թէ, արմանիական երկաթուղեաց
վարչութիւններու ընդհ. ժողովը
Պառտիէլթ քաղքէն որոշած է
իբր անդի գումարման առաջի-
կայ տարւոյն:

Հիլլիոյ արքունական ընտա-
նիքը Բորէնփոսի մեկնէր է Եվե-
րին:

Հորանայի կառավարութիւնն
օրինաց ծրագիր մը ներկայեց
միացեալ ժողովոյ, որով Հորան-
այի գահն առժամանակեայ
կերպով թագուհին յանձնուած
է, սորա մտաւորական և բարո-
յական մեծամեծ առաւելու-
թեանց համար:

Հոն Բոնիէն կը հետադրեն
օգոստոս 3 թուականաւ թէ, Ժո-
վակալ Բուպիլ Թոմազ կըզին
երթալով գրաւէր է Բելլունի
նաւահանգիստն ու հանքերը:

Օգոստոս 5 թուականաւ Հո-
մէն հասած հեռագիր մը կըսէ
թէ, մանիլեռ Ռոթէլիի Պա-
պին նախակ կոչուած է ի Պրու-
սիւ, Մանիլեռ Ռոթէլիի կը-
յաջորդէ ի Պրուսի մօտ. Յէրաւիա:

Նոյն թուականաւ Ալէքսէն
հեռագիր մը կ'իմացունէ թէ
թագաւորին պալատին մէջ հրդեհ
ծագէր և հարկին ստակութիւնն
ժաւալ գտնէր է: Այս աղետից
մէջ 4 զօրականը կըմեռնին, 10
զօրականը ծուխէն կըհեղծնու-
նէ և 8 զօրականը կըվերաւորուին:

Պալատը գրեթէ բոլորովին հրդե-
հարակ կըլլայ, փնաւ և կորուստ
անհնարին կերպով շատ են:

Յիլլիոյ լրագիրն հետեւեալ պա-
րագանքը կը պատմէ անձնա-
պանեալ Հարթմանի վրայ:—
«Հարթման տարիներէ ի վեր ու-
ղորմութեամբ կ'ապրէր զոր կը-
նէին իրեն յեղափոխականը Լոն-
տոնի մէջ ստիպուեցաւ հետդհե-
տէ իր ունեցածներն աւանդի
տալով ստակ առնել, այսպէս,
միմիայն արժաթեայ ժամացոյց
մը մնացած էր ըսով, որ հետա-
քըրական պատմութիւն մ'ունի-
եր 1873 թ. հոկտեմբեր և նոյեմ-
բեր ամիսներուն Հարթման իր
կնոջ Սոֆի Բէրոլլիքեանայի հետ
(որ 1884 ապրիլ 13 ին կախուե-
ցաւ) Բէթէրպուրկի մէջ Մոսքու-
վայի երկաթուղւոյն մօտ տնակ
մը կը բնակէր, ուր երկաթուղ-
ւոյն տակ ական փորելու դրա-
ղած էր, ստակն հատաւ: այդ
աշխատութիւնը շարունակելու
համար, Ուստի Սոֆի խորհուրդ-
տուաւ Հարթմանի իր ժամացոյցն
աւանդ տալ, որոյ փոխարէն 8
ցունել իր աշխատութիւնը: Սա-
կայն ճիշտ այդ ժամացոյցին բա-
ցակայութիւնն էր որ Ալէկսանդր
Բի կեանքն ազատեց, վասնզի
Հարթման ժամը ճշիլ չէր իմանա-
լով ականը պայթեցուց առաջին
կառախմբին անցած տունն, որոյ
մէջ կը գտնուէին կայսերական
տան սպասարքը:»

